

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm"
"Tədris məsələləri" üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən:

dos.Z.I.Məmmədov
"12" DS 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050709 - Torpaqşünaslıq və aqrokimya

Fakültə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Geodeziya

Fənn programı: ("Coğrafiya və onun tədrisi metodikası" kafedrasında 2021-ci il 14 sentyabr tarixində 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmiş işçi programı

Kodu: İPF-B07

Tədris ili: I (2025-2026) Semestr: II

Tədris yükü: cəmi: 45 saat. Auditoriya saatı - 45 (30 saat mühazirə 15 saat seminar)

Tədris forması: Öyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:

Saat

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Taleh Mənsimov Bilal oğlu, coğ.ü.f.d.dos.

Məsləhət günləri və saati: I gün II saat

E-mail ünvanı: bilaloglutaleh@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Əli Məmmədov küçəsi 40

III. Təsviyyə olunan dərslik, dərs vəsaitləri metodik vəsaitlər:

1. Piriyev R.X. "Topoqrafiya və geodeziyanın əsasları" BDU, Bakı 1994.
2. Q.S.Məmmədov, İ.H.Əhmədov "Geodeziya və kartografiyanın əsasları" Bakı, 2011
3. Q.S.Məmmədov, A Cəfərov. Yer quruluşunun əsasları. Bakı, 2012

IV. Perekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən hər hansı fənninin tədrisi vacib deyildir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri məqsədləri: Yer üzərində ölçü işlərinin aparılması, koordinat şəbəkəsinin yaradılması, topoqrafik xəritələrin tərtibi. Kartografiya elminin məqsədi tematik xəritələrin yaradılması və onlardan istifadə edilməsi haqqında elmdir. Bu məqsədlə müasir QIS texnologiyasından istifadə edilir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurannın 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 bala tələbə semestr ərzində, 50 bala isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala

aşağıdakılardır: 20 bal seminar və laboratoriya dörslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumlara görə. Əgər fənn həm seminar və həmdə laboratoriya varsa onda 10 bal isə laboratoriyyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqikdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi sahvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Cox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Qənaətbəxş	E
51-60 bal	Kafı	D
51 baldan aşağı	Qeyri kafı	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülmələr.

X. Təqvim mövzu planı: Mühəzirə 30 saat , 15 saat seminar cəmi 45 saat

N	Keçirilən mühazirə, <u>seminar</u> , məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		Müh	Sem.	Müh	Sem.
1	2	3	4	5	6
1	Mövzu. Geodeziya elminin məqsəd və vəzifələri Plan: 1. Teodolitdən istifadə prinsipləri 2. Yer səthində üfüqi, şaquli ölçmə 3. Yer quruluşunun təyini Mənbə: [1;2;3]	2			
2	Mövzu. Geodeziyanın inkişaf tarixi Plan: 1. Qədim dövlər 2. Orta əsrlər 3. Müasir dövr Mənbə: [1;2;3]	2	2		

3	Mövzu. Geodeziyanın predmeti Plan: 1. Torpaq quruluşu 2. Meliorasiya 3. Rekultivasiya <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2		
4	Mövzu. Geodeziyanın digər elmlərlə əlaqəsi Plan: 1. Geofizika 2. Coğrafiya 3. Topoqrafiya <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2	2	
5	Mövzu. Teodolitlərin quruluşu Plan: 1. Qütb planalması 2. Üftüqi ölçmə metodu 3. Teodolitlərdən istifadə üsulu <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2		
6	Mövzu. Yerin forma və ölçüləri 1. Qütb radiusu 2. Ekvator radiusu 3. Ekvator çevrəsi <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2	2	
7	Mövzu. Relyefin xəritədə təsviri Plan: 1. Ovalıqların təsviri 2. Dağların təsviri 3. Dərələrin təsviri <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2		
8	Mövzu. Kəsmə yüksəkliyi və horizontallar Plan: 1. Dik yamaclar 2. Hamar yamaclar 3. Beşştrixlər <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2	2	
9	Mövzu. Cəhatləndirmə bucağı. Azimut bucağı 1. Şimal enliyi 2. Cənub enliyi 3. Cənub Şərq uzunluğu <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2		
10	Mövzu. Topoqrafik xəritələr Plan: 1. Abzor xəritələr 2. Tematik xəritələr 3. Kiçik miqyaslı xəritələr <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2	2	
11	Mövzu. Coğrafi koordinat. Enlik və uzunluq Plan: 1. Coğrafi enlik 2. Coğrafi uzunluq 3. Şimal Şərq uzunluğu <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2		

12	Mövzu. Miqyaslar haqqında ümumi məlumat Plan: 1. Kiçik miqyas 2. Orta miqyas 3. Böyük miqyas <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2	2		
13	Mövzu. Geodeziyada istifadə olunan proyeksiyalar Plan: 1. Silindrik proyeksiyalar 2. Azimutal proyeksiyalar 3. Konus proyeksiyalar <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2			
14	Mövzu. Məsafələrin ölçülməsi Plan: 1. Ruletkə ilə ölçmə 2. Xətkeşlə ölçmə 3. Xüsusi ölçü vahidi ilə <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2	2		
15	Mövzu. Nivelirləmə. Nisbi hündürlüğün ölçülməsi Plan: 1. Dağ yamacı 2. Dağ zirvəsi 3. Dağ silsiləsi <i>Mənbə:</i> [1;2;3]	2	1		
	Cəmi: 45	30	15		

XII. Fənn üzrə tələblər:

Yer qabığını əmələgətişirən səxurlar, yer quruluşunun öyrənilmə metodları, məqsəd və vəzifələri, geodeziya elmi, geodeziyada istifadə olunan proyeksiyalar haqqında məlumat verilir.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Geodeziyanın inkişaf tarixi xəritələrin tərtibində kartoqrafik proyeksiyanın rolu.
- Geodeziyada istifadə olunan alətlər.
- Geodeziyanın şəhərsalma əhəmiyyəti.
- Xəritələrin miqyasa görə təsnifatı.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

İmtahan sualları

1. Geodeziya fənni nədən bəhs edir.
2. Geodeziya elminin məqsəd və vəzifələri
3. Geodeziyanın inkişaf tarixi
4. Geodeziya elminin digər elmlərlə əlaqəsi
5. Geodeziyanın qədim dövrlərdə inkişafı
6. Horizontallar və kəsmə yüksəkliyi
7. Plan və xəritə
8. Yerin forma və ölçüləri
9. Relyefin xəritədə təsviri
10. Coğrafi koordinatlar
11. Coğrafi uzunluq

12. Coğrafi enlik haqqında ümumi məlumat
13. Cəhətlənmə bucaqları
14. Azimut bucağının ölçülməsi
15. Topoqrafik proyeksiyalar
16. Topoqrafik xəritələr
17. Məsafəlrin ölçülməsi
18. Geodeziya işlərində istifadə olunan alətlər
19. Nivelirləmə və onun metodları
20. Tematik xəritələr
21. Geodeziyanın növləri
22. Ali geodeziya
23. Nisbi və mütləq yüksəklik
24. Qausun göndələn silindrik proyeksiyası
25. Topoqrafiya elmi nədən bəhs edir.
26. Yer səthində nöqtələrin təyini
27. Paralellər
28. Meridianlar
29. Mühəndis geodeziyası
30. Geodeziya elminin əhəmiyyəti
31. Relyef formalarının horizontallarla təsviri
32. Yer səthinin əsas relyef formaları
33. Topoqrafik xəritələrin şərti işarələri
34. Topoqrafik xəritələrin coğrafi məzmunu
35. Topoqrafik xəritələrin miqyası
36. Azimut və rumblar arasında əlaqə
37. Kartoqrafik proyeksiyalar
38. Miqyasların növləri
39. Geodeziyada tətbiq olunan ölçü vahidləri
40. Plan və xəritə haqqında anlayış
41. Antik dövrdə geodeziya
42. Kartoqrafiya ilə geodeziyanın əlaqəsi
43. Geodeziyanın coğrafiya ilə əlaqəsi
44. Geodeziyada istifadə olunan proyeksiyalar
45. Geodeziya elminin əhəmiyyəti
46. Geodeziya elminin ayrı-ayrı sahələri
47. Geodeziyanın xalq təsərrüfatında əhəmiyyəti

I Kollokvium sualları (11.11.2025 tarixinədək keçirilən mövzular üzrə):

1. Geodeziya elminin məqsəd və vəzifələri
2. Geodeziyanın inkişaf tarixi
3. Geodeziya elminin digər elmlərlə əlaqəsi
4. Relyefin xəritədə təsviri
5. Coğrafi koordinatlar sistemi
6. Geodeziyada istifadə olunan cihazlar. Teodolit
7. Yerin forma ölçüləri
8. Kordinatlar və kəsməyüksəklilikləri
9. Dağ və ovlaqlar
10. Yer səthinin xəritədə təsviri

II Kollekvium sualları (16.12.2025 aralığında keçirilən mövzular üzrə):

1. Cəhətlərin təyin üsulları
2. Paralel və meridianlar
3. Miqyaslar haqqında məlumat
4. Coğrafi enlik coğrafi uzunluqların təyini
5. Xəritələrin tərtibində miqyasın rolu
6. Kiçik və böyük miqyaslı xəritələr
7. Xüsusi və tematik xəritələr
8. Siyasi və fiziki xəritələrin fərqi
9. Coğrafiya xəritələrinin əhəmiyyəti
10. Siyasi və fiziki xəritələrin tərtibi

“Geodeziya” fənninin “Torpaqsızlaşdırma və aqrrokimya (programları üzə) tədris planı və fənn programı əsasında tərtib edilmişdir.

Syllabus “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 Sentyabr 2025-ci il, protokol № 01).

Fənn müəllimi:

dos. T.B.Mənsimov

Kafedra müdürü:

dos.S.Q.Əzizov